

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/193/2021
Identifikačné číslo spisu: 7113228689
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:7113228689.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobkyne Q. A. Š., narodenej XX. N. XXXX, R., Z. X, zastúpenej advokátskou kanceláriou HUSAR AND PARTNERS S.R.O., Košice, Vojenská 14, IČO: 53 519 141, proti žalovanej Strednej odbornej škole železničnej, Košice, Palackého 14, zastúpenej advokátom JUDr. Alexandrom Farkašovským, Košice, Němcovej 30, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru, vedenom pôvodne na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15Cpr/3/2013 (aktuálne vedenom na Mestskom súde Košice), o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 23. októbra 2018 sp. zn. 6CoPr/1/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie zamietá.

Žalovanej priznáva nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice I ako súd prvej inštancie, rozsudkom z 31. októbra 2017 č. k 15Cpr/3/2013-228 určil, že výpoveď z pracovného pomeru z 31. mája 2013 daná žalovanou žalobkyňou podľa § 63 ods. 1 písm. d) bod 1 Zákonníka práce je neplatná.

2. Poukázal na to, že žalobkyňa uzatvorila 30. júla 1996 so Stredným odborným učilišťom železničným v Košiciach pracovnú zmluvu na dobu neurčitú, na základe ktorej nastúpila do práce ako zástupkyňa riaditeľa pre technický a ekonomický úsek. Následne na základe dohody o zmene pracovnej zmluvy zo dňa 16. decembra 2004 (s účinnosťou od 1. januára 2005) vykonávala funkciu riaditeľky Stredného odborného učilišťa železničného Košice. Dohoda o zmene obsahu pracovnej zmluvy bola uzatvorená na dobu neurčitú. Po tom, ako došlo k zmene zriaďovateľa, ktorým sa stal Krajský školský úrad v Košiciach, tento vydal dňa 30. decembra 2006 rozhodnutie podľa § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 596/2003 Z. z.“), ktorým žalobkyňu vymenoval do funkcie riaditeľky Stredného odborného učilišťa železničného Košice so spätnou účinnosťou od 1. januára 2006

do 31. decembra 2009.

3. Po ukončení funkčného obdobia riaditeľky žalovaná doručila žalobkyni výpoveď z pracovného pomeru z 22. marca 2010 z dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, o ktorej na základe podanej žaloby Okresný súd Košice I rozsudkom sp. zn. 40C/178/2010 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 6Co/269/2012 rozhodol tak, že ju určil za neplatnú. Následne dňa 31. mája 2013 žalovaná doručila žalobkyni výpoveď z dôvodu, že nespĺňa predpoklady stanovené právnymi predpismi na výkon dohodnutej práce podľa § 63 ods. 1 písm. d) bod 1 Zákonníka práce.

4. Súd prvej inštancie poukázal na to, že ustanovenie § 63 ods. 1 písm. d) Zákonníka práce obsahuje štyri výpovedné dôvody a upriamil pozornosť na rozdielny význam pojmu predpoklady a pojmu požiadavky pre účely výpovede zo strany zamestnávateľa. Kým predpoklady (v zmysle bodu 1) sú také, ktoré sú zakotvené vo všeobecne záväzných predpisoch, požiadavky (v zmysle bodu 2) sú také, ktoré má zamestnávateľ zakotvené vo svojom vnútornom predpise. Podľa názoru súdu prvej inštancie nemožno zamieňať výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. d) bod 1 Zákonníka práce s výpovedným dôvodom podľa § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce. Poukázal na to, že výpovedný dôvod musí byť vo výpovedi skutkovo vymedzený nezameniteľným spôsobom a musí zahŕňať okolnosti, ktoré ako celok možno subsumovať pod niektorú zo skutkových podstát ustanovenia § 63 ods. 1 Zákonníka práce. V danom prípade podľa súdu prvej inštancie z obsahu výpovede vyplývali rozdielne a nejednoznačné skutkové dôvody, ktoré inak posudzoval zamestnávateľ a inak zamestnanec.

5. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobkyňa pred vymenovaním do funkcie riaditeľky bola riadnym pedagogickým zamestnancom školy na základe uzatvorenej platnej pracovnej zmluvy a uzavretím dohody o zmene obsahu pracovnej zmluvy sa zmenil len obsah pracovnej zmluvy tak, že vykonávala funkciu riaditeľky. Žalobkyňa bola a je držiteľkou druhej kvalifikačnej skúšky v oblasti pedagogiky. Preto po ukončení funkčného obdobia riaditeľky malo dôjsť k uzavretiu dohody o zmene pracovnej zmluvy, na základe ktorej by došlo k pridelovaniu práce žalobkyni ako pedagogickému zamestnancovi alebo k pridelovaniu práce podľa pôvodnej pracovnej zmluvy z 30. júla 1996, prípadne k podaniu výpovede pre nadbytočnosť, čo sa nestalo. Podľa súdu prvej inštancie preto nebol daný výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. d) bod 1 Zákonníka práce, nesplnenie predpokladov ustanovených právnymi predpismi na výkon dohodnutej práce, lebo žalobkyňa chcela a mala u žalovaného pracovať na základe pôvodnej pracovnej zmluvy ako pedagogický zamestnanec. Súd prvej inštancie preto žalobe v celom rozsahu vyhovel a vyslovil neplatnosť výpovede z 31. mája 2013.

6. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací, na odvolanie žalovanej rozsudkom z 23. októbra 2018 sp. zn. 6CoPr/1/2018 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu o určenie neplatnosti výpovede zamietol. Pokiaľ išlo o výpovedný dôvod, odvolací súd uviedol, že pri rozhodovaní o platnosti výpovede nie je súd viazaný právnou kvalifikáciou vykonanou zamestnávateľom, teda tým, aké konkrétne ustanovenie zákona vo výpovedi označí, ale musí vychádzať z toho, ako je výpoveď skutkovo odôvodnená a či toto vymedzenie je podkladom niektorého z výpovedných dôvodov uvedených v Zákonníku práce. V predmetnej výpovedi žalovaná označila výpovedný dôvod jednak uvedením ustanovenia § 63 ods. 1 písm. d) bod 1 Zákonníka práce a zároveň ho skutkovo vymedzila popisáním okolností, na základe ktorých bola žalobkyni daná výpoveď. Odvolací súd dospel k záveru, že zamestnávateľ sice označil ustanovenie § 63 ods. 1 písm. d) bod 1 Zákonníka práce, avšak neuviedol žiadne skutkové okolnosti, ktoré by bolo možné subsumovať pod výpovedný dôvod uvedený v tomto ustanovení. Výpovedný dôvod je však vo výpovedi skutkovo vymedzený tak, že popísané skutkové okolnosti vo svojom súhrne tvoria skutok nezameniteľný s inými skutkami a je zrejmé, aké sú skutočné príčiny výpovede, t.j. že žalobkyňa nespĺňa požiadavky podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce, keďže nespĺňa predpoklady na vykonávanie funkcie riaditeľky školy. Podľa odvolacieho súdu skutkové okolnosti uvedené vo výpovedi naplňajú výpovedný dôvod podľa ustanovenia § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce (t.j. že zamestnanec prestal spĺňať požiadavky podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce).

7. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom súdu prvej inštancie, že neexistoval výpovedný dôvod uplatnený voči žalobkyni podľa § 63 ods. 1 písm. d) Zákonníka práce, lebo žalobkyňa chcela a mala u

žalovanej pracovať na základe pôvodnej pracovnej zmluvy z 30. júla 1996 ako pedagogický zamestnanec. Nestotožnil sa ani s úvahou súdu prvej inštancie, že so žalobkyňou po ukončení funkčného obdobia riaditeľky dňa 31. decembra 2009 malo dôjsť k uzavretiu dohody o zmene pracovnej zmluvy, na základe ktorej by došlo k pridelovaniu práce žalobkyňi ako pedagogickému zamestnancovi alebo k pridelovaniu práce podľa pôvodnej pracovnej zmluvy, prípadne k podaniu výpovede pre nadbytočnosť na základe rozhodnutia zamestnávateľa o organizačnej zmene.

8. K naplneniu skutkovej podstaty uvedenej v § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce môže dôjsť kedykoľvek v priebehu pracovného pomeru, teda aj za situácie, že zamestnanec pri vzniku pracovného pomeru spĺňal predpoklady stanovené právnymi predpismi na výkon dohodnutej práce a neskôr v dôsledku určitých skutočností už tieto predpoklady nespĺňa. Takýmto možným dôvodom môže byť odvolanie alebo vzdanie sa funkcie, resp. skončenie funkčného obdobia (ak zamestnanec vykonáva funkciu, pre ktorú osobitný predpis alebo vnútorný predpis zamestnávateľa ustanovil voľbu alebo vymenovanie).

9. Odvolací súd poukázal na to, že 16. decembra 2004 bola medzi Železnicami Slovenskej republiky, Generálne riaditeľstvo Bratislava ako zamestnávateľom a žalobkyňou ako zamestnancom uzatvorená dohoda o zmene obsahu pracovnej zmluvy z 30. júla 1996 tak, že s účinnosťou od 1. januára 2005 na dobu neurčitú mala žalobkyňa vykonávať funkciu riaditeľky Stredného odborného učilišťa železničného v Košiciach.

10. Železnice Slovenskej republiky a Krajský školský úrad v Košiciach uzatvorili dňa 12. decembra 2005 zmluvu, ktorou došlo ku dňu 1. januára 2006 k zmene zriaďovateľa Stredného odborného učilišťa železničného v Košiciach zo Železníc Slovenskej republiky na Krajský školský úrad Košice v súlade s § 10 a 18 zák. č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Krajský školský úrad v Košiciach ako zriaďovateľ vydal 28. decembra 2005 zriaďovaciu listinu príspevkovej organizácie Stredné odborné učilište železničné (zriadenie organizácie 1. januára 2006), s tým, že štatutárnym orgánom je riaditeľ školy, ktorého vymenúva a odvoláva prednosta Krajského školského úradu v Košiciach. Krajský školský úrad v Košiciach dňa 30. decembra 2006 podľa § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 596/2003 Z.z. vymenoval žalobkyňu do funkcie riaditeľky Stredného odborného učilišťa železničného Košice s účinnosťou od 1. januára 2006 s tým, že funkčné obdobie končí 31. decembra 2009.

11. Obsah konkrétneho pracovnoprávneho vzťahu určuje pracovná zmluva, uzatvorená medzi zamestnancom a zamestnávateľom, pričom medzi štyri podstatné obsahové zložky pracovnej zmluvy, ktoré sa bezpodmienečne vyžadujú na jej platné uzavretie, a preto musia byť vždy predmetom konkrétnej dohody medzi oboma účastníkmi pracovného pomeru, patrí aj druh práce, na ktorý sa zamestnanec prijíma, a jeho stručná charakteristika (§ 43 ods.1 Zákonníka práce). V danom prípade dohodou o zmene pracovnej zmluvy zo 16. decembra 2004 došlo k zmene druhu výkonu práce (funkcia riaditeľky učilišťa) na dobu neurčitú t.j. natrvalo, nielen na časovo ohraničené obdobie, preto v čase zmeny zriaďovateľa mala žalobkyňa dohodnutý druh práce - vykonávanie funkcie riaditeľky učilišťa. Keď Krajský školský úrad v Košiciach vymenoval žalobkyňu do funkcie riaditeľky Stredného odborného učilišťa železničného Košice s účinnosťou od 1. januára 2006 do 31. decembra 2009, k zmene obsahu pracovnej zmluvy v súvislosti s týmto vymenovaním medzi zamestnávateľom a žalobkyňou nedošlo. Preto v čase skončenia funkčného obdobia žalobkyne vo funkcii riaditeľky sa jej pracovný pomer riadil pracovnou zmluvou s dojednaným druhom práce riaditeľka školy, avšak po skončení funkčného obdobia žalobkyňa už nespĺňala požiadavky podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce na výkon funkcie riaditeľky. Pretože nedošlo ani k dohode o zmene pracovnej zmluvy, žalovaná ako zamestnávateľ mohla uplatniť výpovedný dôvod v zmysle § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce tak, ako k tomu došlo v tomto prípade.

12. Odvolací súd dospel k záveru, že po skončení funkčného obdobia nebol zamestnávateľ povinný uzatvoriť dohodu o zmene pracovnej zmluvy žalobkyne na pozíciu pedagogického zamestnanca (takáto povinnosť mu z ničoho nevyplýva) a zároveň k takejto dohode nemohlo dôjsť vzhľadom na to, že

žalovaná nemala žiadne voľné pracovné miesto pedagogického zamestnanca. Rovnako nemohlo dôjsť k uplatneniu výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce, pretože nebolo možné, aby zamestnávateľ rozhodol o organizačnej zmene, keďže k žiadnej takejto organizačnej zmene nedochádzalo.

13. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. e) Civilného sporového poriadku (vo veci rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená). Navrhla, aby dovolací súd zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, eventuálne aby ho zmenil a určil, že výpoveď z pracovného pomeru z 31. mája 2013 je neplatná.

14. Namietala, že o prvom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie rozhodoval na Krajskom súde v Košiciach senát 2 CoPr, kde bol predsedom senátu JUDr. Ľuboš Kunay. Po zrušení rozsudku súd prvej inštancie opätovne rozhodol, avšak o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie už nerozhodoval senát 2 CoPr, ale senát 6 CoPr a to napriek tomu, že senát 2 Co naďalej existuje a predsedom tohto senátu je naďalej JUDr. Ľuboš Kunay. Z uvedeného dôvodu podľa dovolateľky o podanom odvolaní rozhodol nesprávne obsadený súd.

15. Žalobkyňa tiež namietala, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil v tom, že ak žalobkyni vznikol u žalovaného pracovný pomer na základe pracovnej zmluvy v roku 1996 a v roku 2005 došlo k zmene dojednaného druhu práce na výkon funkcie riaditeľky na dobu neurčitú, nemala žalovaná povinnosť po ukončení funkčného obdobia riaditeľky, ktoré bolo vyvolané zmenou zriaďovateľa školy, poskytovať žalobkyni pôvodnú prácu na základe pôvodnej pracovnej zmluvy.

16. Žalobkyňa uzavrela dohodu o zmene pracovnej zmluvy 16. decembra 2014 na dobu neurčitú v čase, kedy zriaďovateľom a jej zamestnávateľom boli Železnice SR a nie Stredné odborné učilište železničné. Z uvedeného dôvodu sa na ňu v danej dobe ani nevzťahoval zákon č. 596/2003 Z.z. a v danej dobe ani nemohla predpokladať, že tomu tak bude. K zmene obsahu pracovnej zmluvy navyše došlo na dobu neurčitú, a preto by bola riaditeľkou dodnes.

17. Podľa žalobkyne dovolací súd zatiaľ neriešil právnu otázku spočívajúcu v tom, či ak zamestnanec v školstve uzavrie dodatok o zmene obsahu pracovnej zmluvy na dobu neurčitú na funkciu riaditeľa, pričom v čase podpisu zmeny obsahu pracovnej zmluvy sa na neho vôbec nevzťahoval zákon č. 596/2003 Z. z. (nakoľko jeho zamestnávateľom v danej dobe boli ŽSR ako súkromný subjekt práva) je zamestnávateľ povinný takémuto zamestnancovi pridelovať prácu na základe pôvodnej pracovnej zmluvy po skončení funkčného obdobia riaditeľa stanoveného zákonom č. 596/2003 Z. z. alebo mu môže dať výpoveď z dôvodu uvedenom v § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce. Podľa názoru žalobkyne za tejto špecifickej situácie nie je spravodlivý a zákonný iný výklad ako ten, že žalovaný mal umožniť žalobkyni výkon práce na základe pôvodne uzavretej pracovnej zmluvy alebo jej dať výpoveď pre nadbytočnosť, nie podľa ustanovenia § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce.

18. Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že napadnuté rozhodnutie považuje za zákonné a spravodlivé, a preto navrhla dovolanie žalobkyne zamietnuť.

19. Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 35 Civilného sporového poriadku), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 Civilného sporového poriadku) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 Civilného sporového poriadku, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 Civilného sporového poriadku) skúmal prípustnosť dovolania a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je síce procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 Civilného sporového poriadku).

20. V zmysle § 419 Civilného sporového poriadku je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie

prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

21. Podľa § 420 Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Dovolanie prípustné podľa § 420 Civilného sporového poriadku možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

23. Podľa § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

24. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

25. Vývodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. e) Civilného sporového poriadku žalobkyňa namietala, že odvolací súd bol nesprávne obsadený, pretože o jej odvolaní nerozhodol senát 2 CoPr s predsedom senátu JUDr. Ľubošom Kunayom, ktorý rozhodoval o odvolaní proti prvému rozsudku súdu prvej inštancie.

26. K tejto námietke vykonal dovolací súd zisťovanie dopytom na odvolacom súde ako aj oboznámením sa s platným rozvrhom práce odvolacieho súdu.

27. Zloženie súdu, v akom má vo veci konať a rozhodovať, je upravené v § 44 až § 48 Civilného sporového poriadku. Súd treba považovať za „nesprávne obsadený“ aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca, resp. zákonní sudcovia (nález Ústavného súdu SR II. ÚS 136/08, rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/441/2012).

28. Právo na zákonného sudcu je zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy SR, podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred vybraných zásad (procesných pravidiel). Zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v ustanovení § 3 ods. 3 a 4 definuje osobu zákonného sudcu ako toho sudcu, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Účastník konania alebo strana v konaní, v ktorom rozhoduje súd v senáte, nemá právo na vopred určeného sudcu spravodajcu.

29. V prejednávanej veci rozhodol prvýkrát Okresný súd Košice I rozsudkom z 3. marca 2015 č. k.

15Cpr/3/2013-75, ktorý žalovaná napadla odvolaním, o ktorom rozhodol Krajský súd v Košiciach uznesením z 29. júna 2016 sp. zn. 2CoPr/5/2015 v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ľuboša Kunaya a členiek senátu JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Andrey Guldanovej, ktorá bola vo veci spravodajcom. Po vrátení veci na ďalšie konanie súd prvej inštancie vo veci znovu rozhodol rozsudkom z 31. októbra 2017 č. k. 15Cpr/3/2013-228, proti ktorému podala žalobkyňa odvolanie. Pri predložení veci odvolaciemu súdu (Krajskému súdu v Košiciach) bola vykonaná pozitívna lustrácia v doterajších konaniach na odvolacom súde, preto vec nebola pridelovaná náhodným výberom, ale v súlade s rozvrhom práce (ako vec opätovne predložená súdu odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní proti novému rozhodnutiu vo veci samej) bola vec pridelená senátu, v ktorom bol zaradený sudca, ktorý vec referoval. Nakoľko JUDr. Andrea Galdunová bola v čase predloženia veci odvolaciemu súdu zaradená v senáte 6CoPr (a nebola už členkou senátu 2CoPr, ktorý vo veci rozhodoval pôvodne), vec bola pridelená na rozhodnutie tomuto senátu.

30. Z uvedeného je zrejmé, že pri pridelení veci na rozhodnutie o odvolaní žalobkyne nedošlo k porušeniu jednej zo základných zásad súdneho konania spočívajúcej v práve účastníkov na prejednanie veci zákonným sudcom: Dovolací súd dospel k záveru, že o odvolaní žalobkyne rozhodoval zákonný senát, a preto tvrdenie žalobkyne o nesprávnom obsadení odvolacieho súdu nebolo dôvodné.

31. Žalobkyňa vyvodzovala prípustnosť dovolania aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) Civilného sporového poriadku namietajúc nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

32. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

33. Žalobkyňa v preskúmvanej veci namietala nesprávne právne posúdenie otázky spočívajúcej v tom, či ak zamestnanec v školstve uzavrie dodatok o zmene obsahu pracovnej zmluvy na dobu neurčitú na funkciu riaditeľa, pričom v čase podpisu zmeny obsahu pracovnej zmluvy sa na neho vôbec nevzťahoval zákon č. 596/2003 Z. z., je zamestnávateľ povinný takémuto zamestnancovi pridelovať prácu na základe pôvodnej pracovnej zmluvy po skončení funkčného obdobia riaditeľa alebo mu môže dať výpoveď z dôvodu uvedeného v § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce.

34. Podľa § 59 ods. 1 Zákonníka práce pracovný pomer možno skončiť

- a) dohodou,
- b) výpoveďou,
- c) okamžitým skončením,
- d) skončením v skúšobnej dobe.

35. Podľa § 61 ods. 2 Zákonníka práce zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov ustanovených v tomto zákone. Dôvod výpovede sa musí vo výpovedi skutkovo vymedziť tak, aby ho nebolo možné zameniť s iným dôvodom, inak je výpoveď neplatná. Dôvod výpovede nemožno dodatočne meniť.

36. Podľa § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď iba z dôvodov, ak prestal spĺňať požiadavky podľa § 42 ods. 2.

37. Podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce ak osobitný predpis ustanovuje voľbu alebo vymenovanie ako predpoklad vykonávania funkcie štatutárneho orgánu alebo vnútorný predpis zamestnávateľa ustanovuje voľbu alebo vymenovanie ako požiadavku vykonávania funkcie vedúceho zamestnanca v priamej riadiacej pôsobnosti štatutárneho orgánu, pracovný pomer s týmto zamestnancom sa zakladá písomnou pracovnou zmluvou až po jeho zvolení alebo vymenovaní.

38. Podľa § 63 ods. 2 Zákonníka práce zamestnávateľ môže dať zamestnancovi výpoveď, ak nejde o výpoveď pre neuspokojivé plnenie pracovných úloh, pre menej závažné porušenie pracovnej disciplíny alebo z dôvodu, pre ktorý možno okamžite skončiť pracovný pomer, iba vtedy, ak

a) zamestnávateľ nemá možnosť zamestnanca ďalej zamestnávať, a to ani na kratší pracovný čas v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce,

b) zamestnanec nie je ochotný prejsť na inú pre neho vhodnú prácu, ktorú mu zamestnávateľ ponúkol v mieste, ktoré bolo dohodnuté ako miesto výkonu práce alebo sa podrobiť predchádzajúcej príprave na túto inú prácu.

39. Dovolací súd v súvislosti s prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku opätovne zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom zaobrania sa otázkou nastolenou dovolateľom je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska pristúpenia dovolacieho súdu k jej meritórnemu posúdeniu.

40. Dovolací súd konštatuje, že právna otázka zadefinovaná žalobkyňou (ak zamestnanec v školstve uzavrie dodatok o zmene obsahu pracovnej zmluvy na dobu neurčitú na funkciu riaditeľa, pričom v čase podpisu zmeny obsahu pracovnej zmluvy sa na neho vôbec nevzťahoval zákon č. 596/2003 Z. z., je zamestnávateľ povinný takémuto zamestnancovi pridelovať prácu na základe pôvodnej pracovnej zmluvy po skončení funkčného obdobia riaditeľa alebo mu môže dať výpoveď z dôvodu uvedeného v § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce) nezodpovedá v celosti právnym záverom, na ktorých odvolací súd založil výsledok riešenia predmetného sporu. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku je nepochybné, že pre konečné právne závery odvolacieho súdu nebolo podstatné, či sa v čase uzatvorenia dohody o zmene obsahu pracovnej zmluvy na žalobkyňu vzťahoval zákon č. 596/2003 Z. z. Táto skutočnosť nepredstavovala rozhodnú okolnosť, od ktorej by závisela konečná odpoveď odvolacieho súdu pri zodpovedaní/vyriešení otázky platnosti skončenia pracovného pomeru. Pri ozrejmnení skutkových okolností prípadu a celej genézy vývoja pracovného pomeru žalobkyne odvolací súd samozrejme poukazoval aj na skutočnosti ohľadne jej menovania do funkcie riaditeľky podľa § 3 zákona č. 596/2003 Z. z., ku ktorému došlo pri zmene zriaďovateľa školy, avšak nenahliadal na ne ako na rozhodnú okolnosť, ktorá ovplyvnila závery o platnosti výpovede z pracovného pomeru. Predmetom zákona č. 596/2003 Z. z. je úprava správy a organizácie škôl a školských zariadení, nie však úprava pracovnoprávných vzťahov zamestnancov v školstve. Pre posúdenie platnosti skončenia pracovného pomeru žalobkyne boli relevantné ustanovenia Zákonníka práce a práve aplikácia týchto ustanovení tvorila obsah podstatných právnych záverov odvolacieho súdu.

41. S ohľadom na uvedené môže dovolací súd posúdiť len správnosť riešenia otázky, či za stavu, keď zamestnanec uzavrel so zamestnávateľom na dobu neurčitú dohodu o zmene obsahu pracovnej zmluvy a dohodnutým druhom práce sa stalo vykonávanie funkcie riaditeľa, je po skončení funkčného obdobia riaditeľa zamestnávateľ povinný takémuto zamestnancovi pridelovať prácu na základe pôvodnej pracovnej zmluvy alebo mu môže dať výpoveď z dôvodu uvedeného v § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce. Totiž len táto časť otázky nastolenej dovolateľkou zodpovedá právnym záverom, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie v neprospech dovolateľky.

42. Ako už bolo uvedené, odvolací súd vyslovil záver, že po skončení funkčného obdobia riaditeľky žalobkyňa nespĺňala požiadavky podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce a pretože nedošlo ani k dohode o zmene pracovnej zmluvy (pričom zamestnávateľ nebol povinný uzatvoriť dohodu o zmene pracovnej

zmluvy na pozíciu pedagogického zamestnanca a zároveň ani takým voľným pracovným miestom nedisponoval), zamestnávateľ mohol uplatniť výpovedný dôvod v zmysle § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce.

43. Dôvodom výpovede danej zamestnávateľom bola skutočnosť, že žalobkyňa prestala spĺňať požiadavky ustanovené právnymi predpismi - výkon funkcie riaditeľky, pričom ponúkanú pracovnú pozíciu pomocného nočného vychovávateľa žalobkyňa odmietla.

44. Osobitným výpovedným dôvodom ustanoveným v § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce je nespĺňanie požiadaviek podľa ustanovenia § 42 ods. 2 (ide o voľbu alebo vymenovanie buď ako predpoklad vykonávania funkcie štatutárneho orgánu ustanovený osobitným predpisom alebo ako požiadavku zamestnávateľa stanovenú vo vnútornom predpise pre vedúcich zamestnancov priamo podriadených štatutárnemu orgánu). Nespĺňanie požiadaviek podľa § 42 ods. 2 Zákonníka práce môže nastať po tom, čo je zamestnanec odvolaný z funkcie alebo mu skončilo funkčné obdobie, prípadne sa funkcie vzdal. V prípade žalobkyne ako riaditeľky školy išlo o nesplnenie požiadavky danej osobitným predpisom (vymenovanie do funkcie riaditeľky zriaďovateľom školy podľa § 3 zákona č. 596/2003 Z. z.), ktorú prestala spĺňať uplynutím funkčného obdobia a opätovným nevyemenovaním do funkcie riaditeľa.

45. Pracovný pomer žalobkyne sa riadil pracovnou zmluvou v zmysle jej poslednej zmeny vykonanej 16. decembra 2004, keď sa so zamestnávateľom (právnym predchodcom žalovanej) dohodla na zmene druhu vykonávanej práce (ako podstatnej náležitosti pracovnej zmluvy), konkrétne na vykonávaní funkcie riaditeľky školy. Pracovná zmluva bola uzavretá na dobu neurčitú. Nakoľko u žalobkyne došlo k skončeniu vykonávania funkcie riaditeľky, dovolací súd v súlade s názorom odvolacieho súdu, považuje túto skutočnosť za legitímny a legálny výpovedný dôvod stanovený v § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce. Pre jeho zákonné uplatnenie (a platnosť výpovede) musela byť okrem naplnenia dôvodu, že žalobkyňa už nespĺňala požiadavku podľa § 42 ods. 2, dodržaná zo strany zamestnávateľa (žalovanej) aj ponuková povinnosť v zmysle § 63 ods. 2 Zákonníka práce. Zo skutkových okolností zistených súdmi nižších inštancií vyplýva, že zamestnávateľ postupoval v súlade s uvedeným a žalobkyňa dal výpoveď až potom ako odmietla ponúknutú voľnú pracovnú pozíciu.

46. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd vec správne právne posúdil, keď dospel k záveru o platnosti výpovede, ktorou žalovaná skončila pracovný pomer so žalobkyňou.

47. Dovolací súd, reagujúc na dovolacie dôvody, považuje za potrebné opätovne upriamiť pozornosť na ustanovenie § 42 ods. 2 Zákonníka práce obsahujúce požiadavky, ktorých nespĺňanie je výpovedným dôvodom ustanoveným v § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce. Ako už bolo uvedené, obsahom ustanovenia § 42 ods. 2 Zákonníka práce sú dva druhy požiadaviek (podmienok), buď ide o voľbu alebo vymenovanie ako predpoklad vykonávania funkcie štatutárneho orgánu ustanovený osobitným predpisom (čo je prípad žalobkyne) alebo ide o voľbu alebo vymenovanie ako požiadavku zamestnávateľa stanovenú vo vnútornom predpise pre vedúcich zamestnancov priamo podriadených štatutárnemu orgánu. Argumentáciu dovolateľky, že ak by nedošlo k zmene zriaďovateľa školy, tak na základe dohody o zmene pracovnej zmluvy zo 16. decembra 2014 uzatvorenej z predchádzajúcim zriaďovateľom (Železnice SR) by bola riaditeľkou dodnes, je potrebné uviesť na správnu mieru. Žalobkyňa uzatvorila dohodu o zmene pracovnej zmluvy z dôvodu jej vymenovania do funkcie riaditeľky školy s účinnosťou od 1. januára 2005 v súlade s § 42 ods. 2 Zákonníka práce, nakoľko vymenovanie je požiadavkou vykonávania funkcie riaditeľky vnútornej organizačnej jednotky ŽSR; tieto skutočnosti vyplývajú priamo z menovacieho dekrétu zo 16. decembra 2004 založeného v súdnom spise. Je zrejmé, že v tomto prípade (keď zriaďovateľom školy boli Železnice SR) sa na žalobkyňu vzťahovala druhá z požiadaviek ustanovených v § 42 ods. 2 Zákonníka práce (voľba alebo vymenovanie ako požiadavka zamestnávateľa stanovená vo vnútornom predpise pre vedúcich zamestnancov priamo podriadených štatutárnemu orgánu), a teda rovnako aj možnosť uplatnenia výpovedného dôvodu podľa § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce. Tak ako predchádzajúci zriaďovateľ žalobkyňu do funkcie riaditeľky vymenoval, rovnako ju mohol z tejto funkcie aj odvolať, čím by prestala spĺňať požiadavky podľa § 42

ods. 2 Zákonníka práce a nastúpila by možnosť uplatniť zo strany zamestnávateľa výpovedný dôvod podľa § 63 ods. 1 písm. d) bod 2 Zákonníka práce. Jej tvrdenie, že ak by nedošlo k zmene zriaďovateľa, bola by riaditeľkou dodnes, preto nemá oporu v platnom právnom stave.

48. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 Civilného sporového poriadku).

49. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 453 ods. 1 Civilného sporového poriadku v spojení s § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku), preto jej dovolací súd proti žalobkyni priznal v súlade s § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštalácie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku).

50. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.